

Изази субитом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф., на по године 2 ф., на четврт године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ, БОС-НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год. 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новч.

За све остале земље годишње 20 фран. у злату, на по године 10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаће се поштом укупним износом директно административном канцеларији „Глас Црногораца“ на Цетиње, или отпраћивши поштом на коју драго пошту; а коме је наручије, може се претплатити год г. *Петра Рамадановића*, К. Ц. агента у Котор. Доноси се и на уредништву. Рукони се не враћају.

За огласе плаћа се: на сваку ријеч или на број од пет цвара по три новчића за први пут, а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њ. В. Књаз Јосиф Ватемберг са Њ. В. Књазином Аном преко Скадарског језера и Сутормаша обишао је Вар и Улцињ и повратио се на Цетиње. У пратњи Њ. В. В. био је г. војени инжењер А. Радовић.

— 19 ов. мј. завршила се 22 година владавине Господара сусједне нам и пријатељске државе Њ. В. Султана. Дан овај прослављен је на Цетињу с уобичајеном свечаношћу. У 1 сат пред подне из Свијетлог Двора пошао је у отомањско посланство да од стране Цеговог Височанства честита прославу г. Командир Митар Мартиновић, а од стране наше владе г. В. Вуковић с особљем нашег министарства Иностраних дјела, као и дипломатски кор влада, које су на Цетињу заступљене. За вријеме честитања пред посланством свирала је војена музика. — У вече у славу дана у посланичком врту приређена је вечера и сијело. На вечери је био Њ. С. Књаз Мирко, дипломати, наши министри с госпођама, а на сијелу многобројна турска колонија, командир и официри стојеће војске и махом сва цетињска интелигенција. Како просторије посланства тако и врт били су богато освијетљени, а дивна цетињска ноћ давала је свој слици још сјајнији, некуд тајанствени изглед. — Гостопримни домаћин госп. Февзи-паша дочекивао је и части своје госте, непрекидно обилазећи поједине групе. У најбољем расположењу друштво је гледало ватромет, слушало музику и задовољно гледало оно искрено одушевљено весеље, игре и забаве царских поданика на Цетињу. Непринуђено весеље владало је код свих присутних; дубоко у ноћ орила се пјесма, звуци музике и весели усклици: падишах чок јаша! У најљепшем расположењу, гости се развијаше тек иза поноћи, сви задовољни и искреним дочеком и љубезношћу домаћинином.

Приликом свечаности Њ. Ц. В. Султана Њ. В. наш узвишени Господар изволио је одиковати Косовског Валију и Царског комесара Саадедин-пашу првијем степеном свога ордена Данилова реда.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 21 августа.

Први пут после своје оставке, г. Мелин ступио је на јавност са говором, приликом открића економске изложбе у Пломбијеру. Бивши министар-председник умјерено републиканског кабинета, који је уступио власт „радикалном“ министарству Брисоноу, бранио је политику, које се држао у у будућности, у двогодишње владавине земљом проричући, да ће будућност показати, у колико је та политика јединствена, што је кадра ујединити све праве Французе под заставом републике, и осигурати Француску од реакције и револуције.

Говорник није ракао ништа одвине у карактеристици свога државничког рада. Доказ је томе течнај политичких догађаја у Француској Кабинет г. Брисона истакао је одмах у почетку владавине, да ће владати

искључиво с „правим“ републиканцима, не жалећи имати ни једне додирнице с конзерваторима, који се, бајаги, само „привидно“ помирили с републиком, али је убрзо у целини усвојено политички програм својих умјерено-републиканских предходника. Радикални кабинет је брзо појмио, да за њега нема оправдана разлога ступати у отворену борбу с „придошлицама“ (les galés) Г. Брисон, под утицајем својих пријатеља-радикала, премјестио је, истина, неколика префекта и подпрефекта, које је радикална штампа окривила за симпатије према либералима и конзерваторима, и тиме се ограничио. Ни до каквих крупних подухвата у „непримириво-републиканском“ духу није дошло. Министарство Брисоново више се стара о том, да не раздражи једномисљенике г. Мелина, него да задовољи крајње радикале и социјалисте. Први министар републике, у осталом, више је по страни, остављајући поприште дјеловања својим друговима: министру војном, морском и министру просвјете. Кавењак, на велико незадовољство крајњих радикала и социјалиста, истиче се као енергичан заштитник војске и њених старјешина. Г. Локроа се изјашњује о својим намјерама да увелича бојну способност француске флоте, а Леон Буржоа краснорјечивим бесједама на многим јавним мјестима чини, да помири браниоце и противнике класичног обрезавања. Што се тиче других министара, то они или муче или увјеравају публику, да они немају никаквих „револуционарних“ тежња.

Општи утисак, дакле, излази такав, да је програм министарства Мелиновог остао неповриђен у главним цртама и у радикалном министарству г. Брисона и другова му. Жалећи показати ову околност, може бити, с тога је г. Мелин у својој пломбијерској бесједи и обилежно положио војске тако, да би то могао слободно потписати данашњи војени министар г. Кавењак.

У свему овоме велику улогу игра састав појединих политичких партија у скупуштини. Радикали и социјалисте, како је познато, у њој немају већине. Министарство, које би усвојило њихову унутрашњу и финансијалну политику, не би се могло одржати ни дана иза обнове скупуштинских сједница. Министарству Брисоноу је безусловно потребно, да нађе ослонац код умјерених републиканаца и оно занета чини све што може, да из своје унутарње политике изабаци оно, што би сметало „да се сви прави французи не сједине под заставом републике“ — као што се изразио пломбијерски говорник. Наставак у истом смислу Мелинове политике и од стране радикалног министарства доказ је више, како је та политика ухватила дубоког корјена, и како је разумије и одобрава велика већина народа треће републике. —

О новим покретима међу Јерменима у Турској „Pester Lloyd“ из Цариграда има овај извјештај:

„Како прилике говоре, у Инглеској су опет наклоњени, да у не вријеме затичу јерменско питање. У Кардифу ће се сасати митинг пољовиног Септембра инглеско-јермен-

ске асоцијације, на коме ће присуствовати, по обичају, преставници блијеских друштава и инглеског парламента. На томе скупу говориће се само о начину, како да се поможе Јерменима, који су у невољи. Цијел је ова занета похвална и хитна, јер има много јерменских породица прије богатих, које су данас савршено опросјачене. Наш дописник сам имао је прилику, да се увјери, како се многи Јермени, који су прије немира имали по 30 ил и 50 хиљада турских фуната, данас изхрањују милостињом. Али се питање намеће само, да ли се приредници митинга руководе искључиво филантропијом? Томе многи овде не вјерују и боје се, да ће то поново заталасати јавно мњење у Инглеској у корист Јермена. А шта се тијем може постићи, више него јасно показали су догађаји последњих година. Сваки покрет у корист Јермена за границама Турске, изавао би онога часа против-покрет међу муслиманским живљем царевине. Посљедице тога били би нови немири, у којима би и остали Јермени који сада још и могу бити сати савршено опросјачили и постигло би се баш обратно ономе, што хоће митинг у Кардифу. За чудо је, да у Инглеској има још политичара који под видом хуманитета раде на ослабљењу Турске! Свакојако желимо је, да иницијатори кардифског митинга прије његовог сазива још један пут поразмисле о посљедицама свога подухвата.“

Положај владе у Шпанији у неколико је, како се чује, лакши са стране агитације у корист дон Карлоса. Веле, да је претендент изјавио, да се још за сада неће давати енергичних мјера, на што га гоне многи од његових нестрпљивих сатрудника; осим тога, он нема ни довољно поца ни оружја, да може предузети ништа важно.

Арагонске власти строго паже на покрете карлиста. У Берцелони је уапшено неколико чланова карлистанских друштава и затворени су њихови клубови.

Обраћа пажњу, да су многи сенатори и посланици дуго времена задржали се изван Шпаније као гости претендента.

Шпанска штампа енергично тражи, да се на америкашко-шпанолску конференцију у Париз пошаљу људи, чији ће се глас слушати.

Они ће морати изјавити са свим прегнућем, да је Шпанолска намјерна сачувати врховно господство на Филипинама са условима, који боље одговарају интересима метрополе, и да се не може допустити ни најнижег контрола ни туђег утицаја, који могу бити извором неспоразума, и на крају крајева могло би доћи, да се ријешни спор о Филипинама, као што се ријешни о Антилима.

Тон штампе свједочи, да ће притисак на владу бити воома јак тек се скује кортеси.

У Мадриду се збуљашкају мислима, ако се у Паризу не постигне споразум, и ако америкашке претензије буду такве природе, да запријете јевропским интересима на крајњем Истоку, или се буде повело питање о раздјели архиепископа, то

би онда такво питање постало међународнијем на Шпанија неби била сама, која би морала обуздавати честољубиве тежње Америкаца и њихову глумивост за архиепископом. Сви опозициони листови у један глас тврде, да влада може рачунати на помоћ свих политичких странака, али само тако, ако покаже довољно рјешивости у одбрани шпанолских права на Филипинама. —

Из Судана јављају „P. L.“ да се идуће гођеље очекује одлучан сукоб међу јерменима и египтско-инглеском војском.

Дервиши броје 70,000 људи са 60 Крупових топова. Инглеза има 28,000. Сада већ растојање међу противницима није веће од два дана обичног маршевања.

ЧЕРЊАЈЕВ.

Јунак средине шездесетих година, покоритељ свештенога града Средње Азије, заточник борбе за српску независност и уједињење, чије се име громовито растопијегало широм цијелога свијета прије двадесетину година. Михаило Григоријевич Черњајев данас је међу покојницима.

Ако је икоме од савременика, особито у Русији, било суђено, да постане легендарни личност, народним јунаком, то је та част допала Черњајеву, без сумње, с великим преводом него икоме осим Скобљева.

Са заузећем Ташкента, ударен је не само трди темељ заузећу свега Туркестана, него је с тим заједно заснован припритутиор оној непријатељској тежњи, која се ни до данас не оставља узалудне работе, да створи што више отештавајућих околности на путу политичког и државничког развоја Русије.

Руководио је борбом у Србији био је такође прелудија радикалних преврата у у судбини јужних Словена и вјешним будућег триумфа тих народа у савезу са старијим братом.

А сада, када нас више од четвртине вијека дијели са догађајима у којима је Черњајев удио толико личног самопрегоријевања, има се јасно сликају посљедичне тих догађаја, па се не чудимо што је руски народ, руководио својим природним историјским осјећајем, да му мјеста у реду јунака, гдје је Владимир са сјајном пажњом његових бораца — заточника, у реду Јермака, Суворова, Скобљева — у пјесми, у епосу народном.

Сто-милонца Русија растаје се с великим јунаком, родољубом, да му сачува име потомству као драгоцјен епомен љубави према отаџбини, као примјер самопрегоријевања и пожртвовања за добро својих ближњих.

У ерском народу живије његово име и његов епомен као проја, који је у мушким данима борбе држао заставу слободе, и општрном мачу криво пута великој народној мисли. Сила околности била је јака од њега, он се тој сили покорио, ама се до гроба с њоме није помирио.

Док је Мораве и виеона пошениот Шуматовица, живије у Српству свијетло име витеза, који је сједно заустављао непробројну туђинску најезду и одбијао је од ерског огњишта.

Његовој скромној руској души нека је вјечни покој, нека му је лака руска земља, којој је вјерно послужао!

Покојни Черњајев родио се 22 октобра 1828 у Могилевској губернији, гдје је у кући родитељској и добио прво строго религиозно-морално васпитање, за којим је ступио у школу т. зв. племићког пука, свршио је као прик, а затим у Академију генералног штаба. По свршетку свога образовања, ступио Черњајев у редове словено-савастополског гарнизона у вријеме Кримскога рата. Његова ратничка природа није мирвала, него је и после Кримскога рата непрекидно био на мјестима борбе, то на Кавказу, то у степима Оренбурга и

западнога Сибира. Околу год. 1864. Черњајев се врати у Петроград, па му тадањи управитељ азијатског департамента Мини-старева иностранних дјела гроф Игњатијев повјери важну мисију, да изведе пројект диверзије према Индији — усљед натегнутих одношаја тада између Русије и Инглиске. Тај се пројект до душе није остворио, али је издигао Черњајева и он доби команду над западно-сибирским одјељењем војске као млад пуковник (било му је тек 34 године).

За кратко вријеме млади војсковођа часно је испунио задаћу, која је на њега стављена то јест: да сједини степе Оренбурга и западне Сибирје освојив ред тврђава и умиривши скиталачка племена а одмах иза тога умирио је Коканце, који се бијашу дигли на оружје, разавили зелену заставу и објавили свему свијету хазават (свети рат). У тој борби с Коканцима Черњајев је својом личношћу храброшћу заузео тврђаву Чимкет, која се, са свога знаменитог водопровода, рачунала за неосвојиву. Иза пада Чимкента, Черњајев се примакао Ташкенту, у ком се сасредоточиле устаничке масе.

Пред шаком храбрих руских освајача Черњајев јуриши и ноћу између 14 и 15 јулија 1865 освоји Ташкент, а иза њега читав крај; обавезе емира од Бухара, да испуни све што је руска влада затражила и мање него за двије године присвоји Русији читав данашњи Туркестан. За овај прегалачки рад, Черњајев постане генерал-мајором, доби златну сабљу и Ђуријевски орден 3 степена. Од 1865—6, Черњајев је био Туркестанским губернатором а годину дана иза овога отишао је у оставку, и тек год. 1874 ступио је поново у државну службу у Варшави, али за кратко јер већ 1875 Черњајев један од првих заталасавача руско јавно мњење за ерски устанак и рат. Дошавши у Србију, он састави план ратована, и под његовом командом, српска војска, и слабо оружана и не дисциплинирана, издржавала је натиске надмоћнијег непријатеља, па и ако је морала подлећи, подлегла је с чашћу, заливши својом крваву сваку стопу напуштеног земљишта.

За вријеме руско-турскога рата, Черњајев се налазио на авијској бојишту без радљиве улоге, на расположењу главнокомандујућег вел. књаза.

Неколико година после рата Черњајев поново дође као генерал-губернатор на мјесто његових јуначких подвига — у Туркестан. Обротивши пажњу на строги поредак и законитост, на поштовање туђих свезица и туђе сопствености, Туркестан је за његове управе постао је дијетан периферне малке Русије. Своју каријеру завршио је Черњајев као члан војенога савјета.

Черњајев је цео вијек провео у борби. Кад није радио оружјем радио је пером. Уз Каткова и Аксакова, Черњајев јавном ријечи био је у првим редовима, који се неустраниво борили за добро Русије. Он је у свом „Русекамъ Миру“ био један од најагресивних вођа против неславенске политике у Русији и допринио је, после много борбе, да обори њемачку партију а од славенофилиске да начини Spiritus agens у читавој пространијој му отаџбини. Овом борбом и објашњујемо, да Черњајев у Русији није могао наћи у мањим годинама онага мјеста и положаја, за какво је, без сумње, био по свом дару и маху. Борба за

увијерење био је смислио његовог живота, у тој борби је остарио и пред смрт видио, да се застава његових идеја високо држи, видио је отаџбину силну и моћну и — славенску.

Михаило Григоријевић Черњајев умро је у мети, погођен кашљом, без мучења, без болова. Слава му!

КЊАЗ БИСМАРК И РУСИЈА.

(Из петроград „П. Времена“)

III.

У једном своме парламенском говору (2 фебруара 1881.), Бисмарк је сам о себи рекао:

„Мој једини компас, моја звијезда водилца, — то је *salus publica*. Ја сам се вагда питао што је корисно за отаџбину и династију, сада већ за Њемачки народ и према томе трудио сам се, да работам. Ја тражим непоколебиме чврстине само онде, кад се тиче добробити отаџбине и јединства њемачког народа и царства, што ја ни једне секунде не губим из вида

Руски је историчар писао о гвозденим канцелару овако: „познато је, како је он лако мијењао савјезнике, претварао их често у противнике уз припомоћ нових пријатеља, који су већ унапријед били осуђени, као они пређе, да навуку на себе његове ударе. При помоћи Аустрије, растрзао је Данску, помоћу Италије и Француске надвладао је Аустрију, а најпосле сломио Француску руском помоћу.

Једноме савезу остао је вагда вјеран, савезу са јавним мњењем“.

Берлински конгрес, коме је он творац (и ако се одрицао те иницијативе) и којег је сазвао, да подијели интересе Русије међу Инглиском и Аустријом, ничим ни из далека није могао пријетити снази Њемачке, уједињењу народа и царевине, а тако исто ни јавно мњење у Њемачкој није захтијевало, да се Русија понизи. Нико и ништа није сматало Књ. Бисмарку, да обрати берлински конгрес у дипломатски триумф Русије, а не Дизраела.

Само један Дизраел остао је потпуно задовољан „поштењем сарафам“, а Аустрија, ради које је, бајачи, Бисмарк продао интересе Русије, остала је без сумње незадовољна.

„Штета, рекао је Грчакову Андрану после конгреса, што се ми не договорисмо мало раније и то одјелито“.

Разумије се, да Књ. Бисмарк не би могао наћи ослонаца у дипломатској дружини, која се састала на конгресу, да је нешто хтио зближа да постане „четвртим представником Русије“.

Сва три званична преставника Русије дошли су у Берлин с увијерењем, да се Сан-Стефански уговор грофа Игњатијева и мора и треба прекројити уздуж и попрјико.

Аустријанци-Андрану, Хајмерле, и Кароли дошли су с пуномоћјем да прихвате, што се од Турске узме; Французи — англофила Вадингтон, де Сен-Вале, и Де-прс, признали су, да у то доба нијесу могли предвидјети доцнију улогу Русије у судбини треће републике. Талијанци-

Корти и Лонеј били су проникнути према нама неком необјашњивом мржњом као што су многи од њихових земљаца и данас.

Да не говоримо о преставницима Инглиске. Баконфилд, Салцберри и Одо-Росел хитали су у Берлин, да униште плодове руског славног и побједоносног рата. И Аустрију и Инглиску и да је другаче било, на конгресу Бисмарк је могао задовољити. Према Турској он наравно није имао никаквог сажалења; руска моћ на Балканима и Малој Азији Бисмарку није могла бити од штете и са чисто његовог германског гледишта већ и ради тога, што је то у неколико мијењала тежиште руских интереса од Запада на Исток. Историјско пријатељство руске и пруске династије, одношаји самога Бисмарка к Русији — диктирали су, да Бисмарк одиста буде поштен сараф у корист Русије. И поред свега, књ. Бисмарк претворио је берлински конгрес у непрекидан триумф Викосфилда. Зашто је учинио тако он, који је на смртном одру својој отаџбини завјештао само пријатељство с Русијом, рачунајући све остало стварима другостепене вриједности? Изгледа, да у то доба стари дипломат није појмио јавно мњење ни дух народни, а самољубивост пеузддржано кралско га је, да дадне лекцију, после које Русији, по његовом рачуну, није остало друго, него му се бачити у наручје и просити видарине срдачних рана, које је он исти дао јуначком побједоцу Турске.

Но и друго је могло довести Бисмарка у заблуду. После крвопролића у Бугарској, у самој Русији настала је реакција. Дипломатија несхваћајући народног одушевљења за сво вријеме борбе, била је незадовољна и увијерења, што је морала ријешење источног питања предати у руке војника; војници пак издржав сјајно кампању, награђени, оцијењени, саставише читав кадар генерата, који би били позвани водити и други рат са једним ризиком — да погину, не иштујући више почаст; обратни таласи руског јавног мњења уносили су ентузијазам за млађу браћу, и одвише је руских породица у црно завијено после три Плевне. Штампала се у Русији тога времена, подијелила у два логора. Равнодушност званичних преставника Русије и неопредјеленост јавног мишљења у њој, почетак нових револуционарних покрета — све је то, како изгледа, обмануло гвозденога канцелара и његову иначе необичну провиљивост па је и помислио, да он може с руском дипломатијом пошталити се але шале, а да се озбиљно на друго и не своди с народном Русијом.

И он је прећутао, кад је у једном од првих сједница конгреса лорд Салцберри грубо најавио, да је његова задаћа „*anéantir entièrement les résultats de la guerre.*“

Може се мислити с каквим је злурадним задовољством гледао Бисмарк на руске преставнике у томе моменту, а као *testimonium raupertatis* станао је протокол на молбу грофа Шувалова: „пошто конгрес тражи, да изгледа етнографске границе и замијени их трговачким и стратегијским — руски опунмоћеници желе то исто и тим прије, да се те границе не претворе у религиозне преграде“.

Има версија, да је предсјеник конгреса тада ипоријски рекао: „како је постала толерантна света Русија!“ — али

Опеке ове, добро горе и дају велику топлоту. Њих правимо врло просто. Сав гној љубре — уједно са сламом — протерујемо — износима на гомиле; потоње сабијемо, а послеје режем таковим ножевима и постаљамо на гомиле да се суше. — Опеке ове леже по цијелој зиму изван, и њих налажемо сво вријеме. Других дрва — огрева — овден се рижетко унутребљана — јер га нема, и, тако смо привикли к овоме — Послеје неколико минута, поздравно сам се с мојим говорником, захвално на дочеку и пошао даље.

Идући тако, наступио сам кроз село њемачко, у које не видећи ништа занимљивог, прошао сам даље — и дошао у друго село — колонију — чешку. — Потоњи селани — браћа Чеси — добро су ме дочекали, све показали и послеје неког времена захвално сам и ишао даље. Пут из овог села окренуо сам на страну, је само пролазио кроза села: татарска, њемачка, руска и др. у којима сам се мање или више задржавао. Утисак који су произвела ова села, као и положај на мене — био је пријатан. Куда год се човек окрене, свугдје види пријатно зеленило, кругом воћњаке и др. које зелено дрвеће и даје путнику ону пријатност и тип трудољубивих житеља. Особито су била села згодна, која су била ближе р. Салгира, чије је зеленило давало још љепши вид. Све оно зеленило, положај и др. напомињало је нашу Зету или Ђосов-луг. — Разлика је та, што је онамо, р. Зета и Морача, и што је околина шумовитија и брдовитија. Становници живе умјерено, само се често свађају с Њемцима, али опет суда не траже — Прегледавши по могућности све оно, што је било могуће, ријешено сам опочи-

да је одмах иза тога љутито додао: „молим да се ове ријечи не пишу у протокол!“ И слично томе јавно изигравање, које неби пренио ни један од туђих дипломата продужавало се цијелог конгреса.

Кад се Књаз Бисмарк потпуно увијерио, да дипломатска Русија неће од њега тражити доказа пријатељства на дјелу, он је као хумористичан посматралац гледао, како Инглези корак по корак уништују резултате побједоносног рата. Но први гласови, какво је огорчење изазвало у Русији давање руске дипломатије у Берлину — наморали су Бисмарка, да се тргне. Велики дипломата видио је, да свађа из шале са руском дипломатијом, може породити озбиљну снабу са Русијом и одмах је ударио у послатине жице, да би тим колико год смењено руски пораз. И одмах после неколико јавна и тајна састанка Бисмарка и Викосфилда, овај постаје мекни и готов на уступке, док је међу тим прије бивао све јогунасти што су руски пуномоћници били више него скромни у потраживању. Руски пуномоћници у мјесто засједана пошњу чујати љубезности и врло су — задовољни.

Они су сами ишеали, ради поуке Русији — „да су у прошлости нашли вјеру за будућност“.

Ова побједа над свим својим дипломатским колегама већ је мало радовада Бисмарка:

Цар, царски двор, руско војништво и руско друштво — све је било огорчено. Престанак ентузијазма за јужне Словене, које је обмануло Бисмарка, нестало је пред гњевом народа побједитеља, кога су осудили и казнили као дијете за школском скамјом. Стара провиљивост аборила је Бисмарку, да трети саставни дн његове сопствене и германске епопеје — руско пријатељство — он закопаје сопственом руком. И као велики дипломат, који се не плаши јавности, он је једновремено стао узимати све мјере да осигура Њемачку *quand même*, чим се може и како се може, чак и таким догле нечувеним договором против сопственог савјезника, као што је његов договор с Аустро-Угарском против Русије.

Отуд она нервозност његове политике иза 1878 године, његова брпа да бије Русију рубљом помоћу берлинске берзе, његова узалудна брпа, да спријечи зближење Русије и Француске, а над свијем јасно сазнање невратљиве погрешке, чија се штета најбоље огледа у предсртној нареци самога Бисмарка:

„Гледајте, да задобијете пријатељство Русије, све остало су ствари другостепене вриједности“.

У тишини Фридрихерге, на доколици спомињући сјајну прошлост — он је с обичном отвореношћу осуђивао велику погрешку, после које му је било сушено да живи двадесет година, да свијет види како и у двадесет година ни он ни његови преемници немогуће исправити судбоносне погрешке, оставив новом покољењу германских дипломата најтруднију задаћу: како ће врати Њемачкој пријатељство Русије, која је у чврстом савезу са Француском?

Залуду би ти дипломати данас спомињали, како је прије десет година сам Бисмарк говорио руском дипломату, да је савјез Русије, Француске и Пруске његов

пути, а сјутри дан продужити другим правцем!

III. Воћњаци и куражи.

Прошао два дена, као што у кратко напоменућу, прегледах и послејих неке воћњаке, села, и од части малих комадић кримске равни; која екскурзија закључавала је себи мање или више занимљивог. —

Трећи пак дан, као завршетак, остало мије по већ састављеном плану, посејати неке воћњаке у близини вароши, и, најпослеје у завршетку ретене кураге.

Од воћњака, у опште имања — које сам посејати у близини вароши, напоменућу између осталог, као најбоље достојно по свом раду и занимљивости, имање г. Тајурекор. Имање „Ерши“ (тако се зове) почини од саме готово железничке станице — и пружа се к сјевер. страни — Оно се налази на дном подожају, близу вароши, а главно је железничкој станици, која близоћа и даје му онај значај и цијену у погледу трговин. саобраћаја. Са једне стране граничи малом р. Салгиром од које повиси канал сприведен је и тече преко његовог воћњака, који пак у свако нужно љетње вријеме, натапа земљу, и тиме даје дрвећу ону воду и растење — „вегетацију“ течњал, љетње врућине и прекомјерне суше. Воћњак, који овден саставља главни дн, врло је уредан. Као и сви воћњаци раздијељен је на: расадник и стари воћњак. Како једно одјељење, тако и друго врло су уредни. Старог воћњака, има 25 и више десетина је је свс уредно, и, изобилује разноврсним сортама воћака. Воћке су већином младе и може се очекивати од њих богати доход — бла-

ЛИСТАК.

ТРИ ДАНА ПО КРИМСКОЈ РАВИЦИ

пише Н. М. Калужеровић-Сарап

(Свршетак.)

II. Села и воћњаци.

Вративши се доста уморан, преноћно сам, а сјутри дан рано на пут. План данашњег мог пута, закључава је то: посејати и прегледати неколико села и своца и тамо налазећих се воћњака, већином по течену и близини мале р. Салгира. Уставши рано, јутро је било дивно и одмах се окренем. Послеје неколико минута ходице, дошао сам у татарско село. Потоње је расположено у подножју неких малих брежуљка, који се по овој равни протежу. Село ово, као и готово многа, врло напомиње на први поглед, села наша у Зети. Кућице су мале и већином од дрвета, чије су стјене — зидови — од пружа оплетени — плот — а послеје земљом — глином — ошљепљено, а сврху свега обијељено клаком. Осим оваких, има их каменних, али рижетко — Простор око куће, што је засађен дрвцем и разним воћем. Између татарских кућа, провирује и по која руска, је се и одликује. Прошавши ово село, послеје кратког хода, дошао сам у друго село — руско — је сам се дуго задржао. Село ово било је прилично, и између руских палача, провирувала је и по која њемачка колбна. Куће су биле приличне. У околу ред и чистота, која је давала типични знак — руског села. Вода им није била предобра. Народ је трудољубив и гостоприман — Чим сам

дошао, одмах сам упознао се с' селском Русом, који ме и примио. Најприје смо зашли прегледивати његов воћњак. Потоњи дијелио се на: Стари воћњак и на расадник, је се изводило младо дрвеће, а послеје облагоурођало — калемило и ступало у трговину. Старог сада — воћњака — било је неколико десетина, и био је испуњен свим разно-врним воћем. Гајење дрвећа, било је у разним формама, које се само могу замислити. Све је то било тако удешено и рађено да је било дивота гледати Разгледавши ово, пошпи смо у стакларе (градине подигнуте од стакла) у којима је било биље разног рода, већином из жарких предјела, и, које је напредовало. — Из ових стаклара ми смо пошли на мали виноград — Потоњи благодарећи незгодном мјесту и страдању од зимских вјетрова и мрза, био је мали и доста слаб. Са винограда, пошпи смо на његов врт — кујишкој банти — Потоња заузимаља је неколико десетина, који је простор био засађен разноврсним поврћем — које је благодарећ, приличној количини воде одлично напредовало. По средини банте, био је удешен котур — коло — за поливање. Коло ово као и његово устројство врло је просто, и уз рад — умјерено кретање — врло је прилично натапало сву просторију. Вода је преведена повећим каналом из р. Салгира. Прегледавши све ово вратили се кући, је сам послеје кратког времена одправио се даље. За ово вријеме ми смо о многиме говорили, и мени дође на памети, упитати, за огрев, од куда га добијају. На моје питање, он се насмјао, и мени ће показати читаве гомиле од опека, које су изрезале од гноја и сламе говорећи: „ето наши дрвљаници!“

истински политички идеал. Времена се промијенила, староме повратка нема. Русија је скупо платила лекцију, али скупа лекција обрнула је на природни пут, куд је Русију потицкивала њена вјековна историја. У том смислу Бисмарк је био наш учитељ, чијој успоени ми дајемо дуг, без алог уписа. А давати пошту својим учитељима, Рус је научно од његовог највишег учитеља, Петра Великог, који је частио Шведе после Полтаве за лекцију под Нарвом.“

РАЗНЕ ВИЈЕСТИ.

Одликван научњак. Мађарски Краљ наименовао је Др. Андреју Хебеше, професора будимпештанског универзитета и управитеља Пастеровог завода за државног савјетника у министарству Провјете и Црквених послова.

Од како је установљен Пастеров завод у Пешти, два пута се тамо шиљани о државном тропку, по неколико Црногораца, који су били уједени од бијесног пса да траже себи помоћи у невољи. Ванредном љубавношћу дочекао их је Хебеш, неуморно се трудио око њих и његов се труд оба пута увјеничао пуним успјехом. Од једнаестине у заводу лијечених, није, што по ријеч, никога ни глава забобела и сви се здраво винули њиховим породичама, измакнувши се страшној болести и смрти у мукима.

Ми се радујемо, што можемо човјек-љубивом професору и научњаку јуначког народа честитати ово високо одликовање, које је он у пуној мјери заслужио.

Руски лист „Курьер“ има из Њу-Јорка допис у коме се слика жалосно санитарно стање „побједоносне“ американске војске:

„На Куби је било 4000 болесника од жуте грознице. Па пошто није било асо-лутно никакве медицинске помоћи, то су болесници отрављени на материк. По немарности при овом послу била је ужасна. Војничке власти имале су на расположењу дивне, свачим снабђене и ловидбене болнице „Црвеног Крета“, али се њима нијесу користиле, него су послали болесну војску на трговачким лађама.

Ова небрига произвела је читав шкандал и власти су биле приморане да, макар ради форме, нареду извиђај. На мјесто је послан главни војени лекар доктор Штеренберг, који је нашао, разумије се, све у реду. Међу осталим изразио се г. доктор, да „Црвени Крет“ само смета, његове милосрдне сеотре не могу се дисциплинирати и да, потом, њима није мјесто на ратној позорници. Војени министар примјетио је на то, да рата не може ни бити без различитих сметња, баш као Захар у „Обломову“, који вели: „какав је то сан ако нема кимаца!“

У пристаниште Њу-Јорку дошла је лађа „Concho“ с болесницима. На лађи је било мјеста само за 58 болесника, али по наредби генерала Шефтера било је на њу смјештено 175 жуте-грозничавих. Воду су за њих узели још у Тампу 1. Јуна, која се за седам неђеља стојања на Куби претворила у густ мутеж. Нијесу јадници имаги ни што простријети ни се

годарећи њиховој жедрости. Главно је то, што и даје посетитицу и пада у очи раци-онални рад и усрдни и марљиви поступак — благодарни чему и заслужује по-сјетити и напоменути, и ње посетитицу може себи набрат много кое-чега занимљивог и поучног. По средини имања, налази се адање дом који је са свим простором дивно уређен. — Унутрашњост дома, такође привлачи путника и врло је занимљиво и даје укус и карактеризује енергичног и трудољубивог домаћина. Околу кође све је уредно и на своме мјесту — што и даје малу слику „уредног домаћина.“

Кад сам се упознао са г. Тајуреким и његовим укућанима, они су својим карактером и гостопримством произвели на мени врло лијепо утисак. Његов карактер, као и његових домаћих црта и карактеризује човјека, који жели бити у кругу својих гостију, и која црта даје му мјеста и заслужује његов дом посјете. Наглаше се у кругу ове љубавно-госто-примне породице, провео сам мало што сам жално али задржит се није било могуће по поздравивши се с њима, от-правио сам се даље.

Послије посјете имања г. Тајуреким, пошао сам посјетити још нека имања; која због немарљивог обрађивања и др. не могу се похвалити, нити сам добио ника-ког утиска. У повратку посјетио сам не-ке цвијетнаке, који су били врло уређени, што је и доказивало трудољубље и значај природног цвијећа у трговину и т. д.

Курјани. Као што споменух на г. м. од вароши Симжеропоља налазе се у два реда бречуљци — хумци — на којима говоре: да су некад били тврђавице. Данас од тих тврђавица налазе се једино бре-

чине покрити, љекарија никаквих, дезин-фикционих средстава врло мало. При крају пута и оне рјаве је воде нестало, а није се нико побринуо за лед.

Храна је била једино од конзерви-раног меса. Медицински персонал састајао се па једног љекара „Црвеног Крета“ и шест сестара, које су једва сами себи по-магали, пошто су и они добили жуту грозницу. Петина су умрли на путу, једи-но због рјаве хране. Потпуна равнодуш-ност к човјечјем животу у овоме царству капитализма — опште је правило и у мир-но доба, а тијем прије у ратно. Система дијетеља, „добити“ (Spöisi) међу руково-диоцима политичких странака чине свуко-лику ојдашњу администрацију потпуно неодговорном. Новине пограју, протресеу живце у читалаца, па се све опет смири до — нове катастрофе.“

Са далеког Истока. Из Пекина јав-љају „Pester Lloyd-у“, да је тамошњи по-ложај постао врло акутан. Инглески послан-ник Макдоналд саопштио је Цунг-ли-Јемени, да, ако се Китај не одазове жељама Ин-глеске, то ће ова сматрати такав поступак као casusbelli. Једно одјељење инглеске флоте стоји у Вај-Хай-Вају и Хансу. Ова демонстрација с флотом управљена је чисто против Китаја, а то је, вели се са полу-званичне стране, добар знак за одношаје са Русијом. Лорд Солзбери хоће по сваки начин да овлада инглески утицај у сфери политичких догађаја небесне империје.

О истој ствари поменутом листу јав-љају 15. о. мј. да је сва срдна Инглеске на Китај услед тога, што ниједно инглес-ко друштво није могло добити концесије за градњу жељезнице Пекинг-Ханку. „У-вријеђена“ Инглеска настоји, да јој Китај дадне пуно задовољитицу. Адмирал Сеи-мур готово са читавом ескадром потпомаже потраживања посланика Макдоналда.

БИЈЕШКЕ СА СТРАНЕ.

Врућина у средњој Јевропи, била је ових дана тако силна, да је 12. Августа у Паризу било осам смртних случајева услед сунчаног удара. Војени министар Ковењак наредио је вишим командама, да се војници, док жега траје, не излажу форсираних маршевима ни другим рабама на сунцу, што је у јавности напало опште одобра-вање. У Берлину је било такође неколико смртних случајева због врућине. Постра-дала је особито животиња. Једно трампај-ско друштво изгубило је само једног дана 220 коња. Из Париза јављају накнадно, да је услед једне буре, врућина у неколи-ко поугутила.

Нова врта змија отровница. Учитељ гимназије у Сплету Коломботовић добио је од кмета из Врљике један примјерак отровне змије, која је ухваћена у Горњој Далмацији. По дужем испитивању, при-родњак се увијерио, да овај примјерак спада у врсту отровница-каменарки (virga beca), али се у многим разликује од то сада поз-натих врста, те по томе, до сада се за ону врсту није знало. Погледа, да ова змија живи само у горњој Далмацији.

Пјешачки пут од 13,000 киломе-тара. Млад Италијанац Арнолд Иноценти

жуљци без икаквог трага. О овима бре-жуљцима причају врло много. — Тако 1827 г. нашли су неколико издубљених и украшених камења „барелеф“ од којих је један изобразва коњаника на коњу. Надпис био је грчки, а напомиња је о тавроскифском цару Силуру. Неки говоре да је исти цар са синонима, оградно по кримском полуостр. тврђаве, које су слу-жиле као обрана у случај рата са понтиј-ским царем Митридатом — еватором, који је владао Босфором. Из ових ових трђава т. ј. њихових остатака, напоменућу о овима, које по мишљењу археолога налазе се у близини ове вароши. Татарски назив ове равелине је т. ј. мјеста „керменчик“ т. ј. тврђаве; доким обично се зову од грчког слова „неаполис.“

Северно-западно од саме вароши на-лазе се сами хумци, ње су и равелине „Неаполиса.“ За посљедње вријеме вађено је много гробова, који су ископани у ду-бини за неколико лаката. Гробове ове рас-копавали су и находили су са страна ве-лике плоче, а покојници погребани су или седећи или лежећи, ње се и данас могло наћи ствари сачуваних, као: стаклених, а рјетко сребрних и златних. Обично су находили гвозде неакте, претење и др. Обично је много нахођено земљаног посуђа и др. разних форма — Осим овога нахо-дили су и филибарних накита и минер-ских драгоцених ствари.

Готово у свакој оваквој гробници, находили су посуђе земљано, цјате, — та-њире — ножеве, и кост или птице. Гро-бовље ово, судићи по налазку, може се (бројити египетско) и сигурно још од времена кад су римљани владали у Криму, т. ј. првине етолеу до и послје Х. Р. Многе

окладно се, да ће пјешнице обичи цио јевропски континент. Из Рима преко Бер-лина и Пеште иде у Петроград, а отоле без новца натраг. Тај пут свршиће за 267 дана, а дужина је пута 13.000 кило-метара. Величина суме за окладу износи 250.000 франака. Иноценти је већ присио у Загреб. Најдужи пут пјешнице учинио је до сада један руски пјешачки официр, пријешав цио Сибирије и средњу Јевропу у много краћем року, него што је дато овоме путнику.

(Средња дужина живота у разним јевропским земљама.) Сљедећи бројеви, који нам показују средњу дужину живота у разним државама, основани су на про-центу смртности у десетогодишњој пери-оди од 1881—1891. г.

У Француској средина живота износи 43 год. и 6 мјес; у Инглеској 45 и 3 мјес; у Белгији 44 и 11 мјес; а у Швајцарској 44 и 4 мјесеца.

У Италији дужина људског вијека је мања: 39 год; а толика је иста и у Прајској. У Баварској она је од 36 год; а у Аустрији од 39 и 8 мјес.

Најдужи је људски живот у Швед-ској и Норвешкој: 50 година, а у Шпа-нији средња дужина живота је најмања, јер износи само 32 год. и 4 мјес.

(Путовање Немачког Цара у Је-русали.) „Magdeburger Zeitung“ јавља, да се чине велике припреме на свему путу, кула ће Цар проћи. Пут сувјем у Пелес-тини није се поправљао од 1868 године, од кад је отац данашњег цара, онда пре-столонаследник Фридрих тијем путем про-шао. Сада се на поправци пута ради грозничано. Хиљадама радника не патипу дању ни ноћу. Турски чиновници доштра-вају раднике на раду тијем, што јамући на мулама нештетиме бију камцијама свакога, ко се поље одијени. Тако прича горенименовани лист.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(О сијању карфиола преко љета.) Карфиол, намијењен за јесењу потрошњу, треба сијати у другу половину мј. маја, или најдаље првих дана мјес. јуна. Леју, на коју ћемо ејме посијати и расад изве-сти, треба раније добро спремити, т. ј. добро прекопати и сасвим сагорелим љу-бретом наћубрити. Ова леја не треба да буде изложена много сунцу, као оне, на којима се изводи расад за ранију, љетњу употребу; засијању леју треба посути он-лаш љубревитим пијеском, или неким на-косом. У мјесцу јулу, биће расад за ра-сађивање, и онда га треба на одређено мјесто одмах и расадити. У њези овога доцнијег карфиола, нема никакве разлике од њего ранијих сората, само је овај доц-ни карфиол теже извести ондје, гдје нема довољно воде за заливање. Дobar карфиол, са крупним и чврстим „сирченима“ (цвје-товима), не да се без обилатог заливања ни помислити. Многи се хвале с добрим ејменом и добром његом, па опет за то немају лијепог карфиола, а то једино е тога, што нијесу имали довољно воде да га заливају до оног времена, док не на-ступи хладније јесење вријеме, чешће ки-ше јаче росе, кад заливање буде излишно.

ствари нађене, чувају се у „збирци дре-вности.“ при. тавр. учен. архив. комисији.

У овим више поменутих гробовима по простоти види се да су хранили само спремашне — дочим богатани копати су се у засебним и одијељеним гробовима кургани. Раскопавање ових „кургана“ вршило се на трошак Импер. археолог. Комисије у год. 1890 и даље, и дала врло скупоцјене наласке.

О овоме као и о налазку обширно је писала сама Импер. Арх. Комисија у својим извјештајима.

Посјетивши и ове кургане чији опис доносим врло у кратко, вратио сам се и одморно.

Ето тако сам завршио мој, тродневни пут, и остаје ми само: задовољит се са једне стране; а са друге пожалит, што мој пут није био дужи. Узрок је био велик, а осим тога, желио сам посјетити још нека мјеста у Криму — о којима дру-ги пут.

Као завршетак, остаје ми благодарит прво мом пријатељу — брату Чеху — на његовом усрдном дочеку а такође и свим осталима, који су ме лијепо сријетали за вријеме мог путовања. Надати се, да ћу и опет посјетити још нека мјеста, само кад буде повољно и слободан расподјелат средствима и временом, које је сад скупо.

Посље свега учола, пратио сам се у Импер. Никитско училиште, ње се наста-вља школка година.

Од времена кад се расади, па непрестанпе до саме јесени, док настапе хладније и росне ноћи, треба овај карфиол обилато заливати, а два пута преко недеље и ре-шетком од канте праливати, и то увијек до заходу сунца, и онда се можемо над-ти лијепог карфиола, који ће нас и о крупноћи и у доброту потпуно задовољити.

За ово доцније извођење, најбоље су подучврте сорте, јер сасвим чврсте сорте, у ово доба посијане, не могу до мразева да се потпуно развију; њих треба посија-ти раније. Али то исто, т. ј. да се од мра-зева добро не развију, може да снађе и подучврте сорте али у том случају тре-ба с њима овако поступити: ако настапе јаки мразеви, онда треба са струка сва доње лишће покидати, сваки струк са зем-љом заједно ископати, па одијети у по-еве видан подрум, и ту струк до струка у пијесак усадити и добро залити. Ако је подрум добар и видан, и ако су струкови добро усађени, развиће се „сирчени“ врло лијепо, истина неће бити велики као на пољу, али ће бити и укусни. На тај на-чин можемо имати карфиола до мјесеца фебруара.

Од сађења, па до потпуног развића, њега је иста као и код осталог „зеља.“ купуса, кеља и колераба. Чешће га треба окопавати, а неки повртари га и нагрћу; то је врло добро е тога, што се боље одр-жава влага, као најбоља погодба за добро развиће карфиола. И посијање полу-саго-релог љубрета између струкова, врло мно-го утиче на боље развиће „сирчени.“ Чим се сирчеви укажу, одмах треба преко њих по један или два повећа листа преломити, да сирчеви остану бијели и да се не рвз-грантају, јер што су они збијенији, да из-гледају као збијена грудва сира, тим су бољи, укуснији, угледнији и за продају пробитачнији. Кад је најподесније да се сирчеви сјеку то се учи из искуства, али је најглавније то, да се сирчеви не раз-грантају; чим се почну поједини огрании на сирцу раздвајати, одмах треба сјећи; код добро одњегованог карфиола, то врло ријетко и бива. Сирчеви треба да су до саме сјече, непрестано лишћем покривени.

За зимњу потрошњу треба карфиол утрапити, као што је напријед речено; али се сирчеви доста дуго одрже и на тај на-чин, кад их са неколико листова и 25—30 сантиметара дугачким стаблом одијелемо, канапом вежемо и у подрум објесимо. При-је употребе треба карфиол са стабла у хладну воду метнути, да се мало освјежи, јер онако објесени омлитани. Кад се онако остављени карфиол чешће прегледа, од трулих дјелова листа — може дуго да се одржи.

Сјеме од карфиола изводити, не уни-је сваки; то је посао вјештијих повртара, који имају и подесних за то топлех леја, јер се на отвореној леји у повртњаку, врло тешко може да изведе добро сјеме; за то је добро сјеме од карфиола увијек и ску-по. Најбоље сјеме од карфиола изводе Ин-глески, па онда немачки повртари у Ер-фурту, одакле је скоро све сјеме, које ми овамо преко сјемениара добивамо. Бива, да на отвореној леји врло рано расађен кар-фиол и проијета, али од тога цвијета, не можемо се ничему надати, јер и ако се заметну мехунике, оне бивају празне. У Француској изводе сјеме од презимљелог трашљеног карфиола, али и то бива на особени, врло вјештачки начин. Добро раз-вијено сјеме задржава своју клијавост 5—6 година, али је за сијање увијек боље млађе сјеме.

(„Тежак.“)

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 21 августа.

(Из војеног министарства.) Наш војени министар наредио је, да сви бата-лиони народне војске морају учинети по пет вјецбања у гађању из пушака система *Вердана* и *Вердл* као припреме за вјецбање у гађању новим оружјем — „Московска“ (репетиркама.) Рок је 1. октобра, да сви баталиони изврше ову наредбу и да резул-тате гађања пошљу Министарству. Из војеног стана послани су нарочити ин-структори, који ће руководити овиме вје-цбањима.

(Из војног стана.) Прва батерија наше артиљерије у стојекој војсци после петомјесечног обучавања, распуштена је својим кућама иза најбоље показана успјеха у тоничкој служби у опште, а напосе у гађању. У продужењу артиљеријске обуке, ималисмо неједном задовољство, да видимо риједак примјер брзине у радњи око топова и прецизност гађања. Г. Командир и г. г. артиљеријски официри и подофицири после сјајног успјеха прве батерије, могу мирно и са задовољством провести вријеме заслау-

женога одмора, кога имају мјесец дана, одговоривши савјесно обвезама службе. Сви војници артиљеристи вратили су се својим породицама чила духа и потпуно здрави.

Из суда.) После љетних вакцина, 18. ов. мј. отворене су сједнице Великога Суда.

(Киша.) Након дуге суше од јуче је почела падати киша како овде тако и по унутрашности. За народно здравље и позне усјеве, киша ће ова имати благодатних последица.

Телеграми Бечког „Нор. Бира“.

ПАРИЗ, 15 августа. — Приликом годишњице бављења Цара и Царице на броду „Потио“, Фор је је управно Цару депешу са изјавом топлих жеља за срећу Цара и царског дома из величине Русије. Цар је одговорио сјећањем историјског момента у Кронштату и да су његови осјећаји непромјенљиви према Пресједнику републике и пријатељској Француској.

ПАРИЗ, 15 августа. — Није се састала истражна комисија у ствари мајора Естерхази због осуства свједока.

ПЕТРОГРАД, 17 августа. — Муравјов је по заповиједи Царевој предао поту заступницима страних сила, којом упозоруже на опасности оружаног мира. Усљед непрекидног оружаног пародии једва сносе огромне терете. Продужено овакога стања довели би до катастрофе, па изјављује, да је пријека дужност и потреба свих држава, да прекину непрекидно наоружавање, да се траже срества, којим би се обуставиле несреће, што пријете цијелом свијету. Влада руска сматра садаше вријеме као повољно, за међународну дискусију овога предмета. Цар је наредио Муравјову, да предложи владама заступљени у Петрограду, да са на међународној конференцији узме у претрес овај тешики задатак. Таква конференција имала би изнаћи начин, да међу-државна солидарност осигура цијелост држава и дообрибит народа.

МОСКВА, 18 августа. — Јуче је свечано откривен споменик Цару Александру II. у присуству царског пара, кога је народ одушевљено поздрављао. Јуче у вече био је свечан ручак, данас проглед трупа.

ПЕТРОГРАД, 18 августа. — Побједоношчев добио орден св. Анрије Првозваног.

МАНИЛА, 18 августа. — Мерит је добио заповијест, да објелодани, да ће конференција за мир бити у Паризу.

ХАМБУРГ, 19 августа. — Nachrichten имају вијест из Петрограда, да су за трајни мир задахнути подједнако оба Цара, руски као и њомачки.

БЕРЛИН, 19 августа. — Norddeutsche пропраћа изјаву Царевој, па вели да ће Њемачка, која је стављала интересе мира више сваких тежња, раширених рука примити предлог Царев и да неће чиниети ништа, шта би сметало општем миру.

РИМ, 19 августа. — „Osservatore romano“ вели, да је племенита намјера Царева у интересу све Јевропе и цијелог свијета.

АМСТЕРДАМ, 19 августа. — Прокламација регенткиње изјављује, да оставља до садаше дужности. (Краљица је постала пунољетна.) У. „Г. Ц.“

ПАРИЗ, 19 августа. — У кабинету војнога министра потпуков-

ник Хенри упознат је као писац писма у октобру 1896 године, у ком је именован Драјфус. Војени министар одмах је наредио, да се Хенри затвори у фортици Монвалеријан.

ПАРИЗ, 20 августа. — Генерал Буадефер, начелник генералног штаба дао је оставку. Потпуковник Хенри убио се.

ПАРИЗ, 20 августа. — Ротшид-бег именован је за министра финансије.

БЕЧ, 21 августа. — Ранхстаг биће сазван 12 септембра.

ПАРИЗ, 21 августа. — Ренувар предузео послове генералног штаба. Пресједник Фор отпутовао у Хавр.

ОБЈАВА.

Који од к. ц. питомца нијесу још подвигли Министарству Просвјете увјерење о раду, успјеху и владању у прошлој шк. години, нешто учине најдаље до краја овог мјесеца, у противном случају губе стипендију, као год и они, који нијесу положили испит с довољнијем успјехом.

Цетиње, 2 августа. 1898.

Бр. 696.

Министарство Просвјете
и
Црвенијех Послова.

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Предавања у К. Ц. Државној Гимназији на Цетињу почињу идуће 1898—9-те школске године 1 септембра.

Уписивање ученика бива у канцеларији гимназијске Управе 28, 29, 31 августа од 9—12 сати прије подне.

У први разред Гимназије примају се они ученици, којима није мање од 10 ни више од 15 година, који су свршили четврти разред основне школе најмање с добријем успјехом из свију обвезанијех предмета, и који уз то издрже пријамни испит.

Сваки ученик дужан је донијети крштеницу и сједоцбу. Без тога се не може ниједан уписати, а тако исто не може се уписати преко другог.

Ученици осталијех разреда дужни су при упису показати школско свједочанство од потоње године.

Послије одређеног времена неће се нишо примити.

Сваки ученик, који жели посјећавати ову гимназију, дужан је имати вазда уредно прописано одјело и то два шара горњег: 2 џамадана с рукавицама, 2 гаће, 2 докољенице и довољан број бијелог рубља и чарапа. Џамадани неке су од добре црвене свите, која не члави, само са по 3—4 црна гајтана, без пуца; плаве гаће од раше или свите, која не плави. Од обуће сваки мора имати уредне црвље; опанке могу ученици носити само кад је суша. Сваки мора имати горњи огртач — капут за зимско доба.

Без горе споменутог неке се не пријављује ниједан ученик, ни нови, ни досадањи.

Цетиње, 12 августа 1898.

Управа Гимназије.

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Предавања у К. Ц. Богословско-Учитељској Школи на Цетињу почињу идуће 1898—9 школске године 1 септембра.

У ову школу примају се младши православне вјере, који су свршили четири разреда гимназије и имају свједочанство првог реда.

Ученици уписују се у ову школу 28, 29 и 31 августа. Уписивање бива у канцеларији ректората од 9—12 сати прије подне.

При упису дужан је сваки ученик показати свједочанство од потоње године учења.

Цетиње, 12 августа 1898.

Ректорат
Богословско-Учит. Школе.

Шћепан (Стеву) Иванов Луковац из Горње Мораче има 16 година отишао је у Србију, одакле је прешао у Бугарску а отолон у Русију. До назад осам година јављао се својима из Одесе, али од 1890 године никаква гласа о соби давао није. На молбу његовог оца умољаје се сваки онај који би штогод о поменутом Шћепану (Стеву) знавао да би извјестио

Министарство Инстр. Дјела.

ОБЈАВА.

Пошто су двије куће Бута Мемовића које постоје у овој вароши на кантун улице Ивац Бегове, које су износене биле на јавну продају објавом од 5 Јуна 1898. Број 1097 у четири броја „Гласа Црногорца“ до 1 Августа ов. год., давале сасвијем ниску цијену; усљед чега се овијем продужава продаја речених кућа до 1 Септембра ове год. којога ће се дана подписати понудиоцу највише цијене; исплата кућах продужиће се купцу до први Јануара 1899 године.

Овијем се позивају и сви дужници Мемовића да присуствују 1 Септембра ове године у овој Управи кад ће бити продаја истих кућа.

Цетиње, 4 Августа 1898.

Број 1454.

Управа вароши Цетиња.

(3—4)

ОБЈАВА.

Пошто је кућа Бута Мемовића у Старој Вароши и пола млина на Рибници на садашем инкашту давало посве малу цијену — због тога се продаји реченог имања одлаже рок до 1 Септембра ове године; а тога дана ова ће Управа продати речено имање понудиоцу највише цијене.

Лицитантима ставља се до знања да ће се купци имања чекати за новце до 1 Јануара идуће 1899 год.

Број 998.

Подгорица, 18 Августа 1898.

Заступник управитеља вароши:

Ст. Раичковић.

(1—2.)

ОБЈАВА.

Возна пошта полази сваки дан до Цетиња за Котор у подне — осим: сриједи кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Унгар.-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим петка ког дана полази у 10 сати прије подне и стиже у Котор у 4 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у 6 сати по подне из Котора за Трет.

Из Котора за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Цетиња за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из Подгорице за Цетиње полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Подгорице за Никшиће полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшиће у 11 сати пр. под.

Из Никшића за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу 6 сати по подне.

Цетиње, 12 маја 1898.

Управа
Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

ОБЈАВА.

Ко је рад имати добру шиваћу машину да плаћање не осјети, неке се пријави у моју радњу усмено или писмено.

Заступник оригинал Спигер Машина за Црну Гору.

Цетиње, 24 Јула 1898.

Ристо Рундо
обућар.

(4—5)

О Г Л А С.

GRAND HOTEL NATIONAL.

Wien, II., Taborstrasse 18.

Од вазда на гласу Хотел за фамилије, па ново уређен. — 200 соба по 1 фор. а вр., у коме се не рачуна ни послуга ни осјетљене. — Купатила, ц. кр. бројавни уред и штација телефона у кући. Удобан намјештај за посјетиоце јубиларне изложбе. Не повишцује се цијена за вријеме изложбе. Жељезнице и парних лађа пристајнице у непосредној близини. Веза трамваја и омнибуса из куће на све стране.

Изврсна рестаурација.

Особе бивају дигнуте на горње бојеве помоћу машина.

(15—16)

F. M. Mayer, Besitzer.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Г. Г. пјесницима из Лукова, Колашина и Никшића. — Треба прво научити мало српске граматике, па синтаксе, па још погодје-што уз то и тек оита писати. Није доста слагати сликове, да човек постане пјесник. Учите се, а наше работе пошље су у кошар.